

УДК 94:327(73+5-15)

<http://doi.org/10.46869/2707-6776-2021-14-6>

Швед В.О.

<https://orcid.org/0000-0001-7344-9384>

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСАД БЛИЗЬКОСХІДНОЇ ПОЛІТИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ ДЖО БАЙДЕНА

Період із січня по березень 2021 р. завершив формування основних засад зовнішньої політики адміністрації Дж. Байдена на Близькому Сході, що знайшла своє закріплення у документі «Тимчасове стратегічне керівництво у сфері національної безпеки». Її головною особливістю, на відміну від політики адміністрації Д. Трампа, є базування на принципах демократії, лібералізму та опори на альянси та союзників США у регіоні. Основними напрямками зовнішньополітичного курсу нової адміністрації США у Близькосхідному регіоні визначені такі: забезпечення ефективної безпеки Ізраїлю у контексті його глибокої інтеграції у близькосхідний простір; просування процесу Угод Авраама та розв'язання палестинсько-ізраїльського конфлікту на основі дводержавного рішення; організація спільно зі своїми регіональними союзниками і партнерами ефективної протидії іранському експансіоністському курсу шляхом повернення до оновленого та розширеного Спільного всеосяжного плану дій; продовження контртерористичної діяльності при опорі на регіональних партнерів та удосконалення форм і методів її реалізації; значне зниження рівня напруги та нестабільності у регіоні.

При реалізації цих завдань адміністрації Дж. Байдена доведеться знайти баланс між проголошеними принципами свого зовнішньополітичного курсу в регіоні та існуючими реаліями і традиціями, особливо серед арабських країн регіону.

Ключові слова: адміністрація Джо Байдена, Близький Схід, Ємен, Іран, Ізраїль, Саудівська Аравія, Угоди Авраама.

Реалізуючи свою стратегічну мету повернення США на лідируючі позиції у світі, адміністрація американського президента Дж. Байдена активно розробляє основні засади свого зовнішньополітичного курсу як у цілому, так і щодо ключових регіонів світової політики. Серед таких регіонів визначається й Близький Схід, у якому протягом останніх десятиліть відбуваються колосальні трансформаційні зміни, які визначають його нове обличчя, виявляють нові тенденції розвитку.

Формування зовнішньої політики адміністрації Дж. Байдена у Близькосхідному регіоні привертає чільну увагу дослідників. Передусім, це стосується американських науковців та аналітиків. Зі свого боку йдеться про наукові дослідження таких провідних американських науково-аналітичних установ, як Фонд Карнегі за міжнародний мир (Carnegie Endowment for International Peace), Вашингтонський інститут близькосхідної політики (Washington Institute for Middle East Policy), Вашингтонський інститут країн Перської затоки (The Arab Gulf States Institute), Інститут Брукінгса (Brookings

Institution), Центр стратегічних та міжнародних досліджень (Center for Strategic and International Studies/CSIS) та інші. Їхньою особливістю є те, що серед науковців є чимало колишніх відомих дипломатів, експертів з питань безпеки, які мають безпосередній практичний досвід роботи на Близькому Сході. Так, в Інституті Карнегі це А.Д. Міллер, У. Берн, якого на початку 2021 р. було призначено директором ЦРУ, у Вашингтонському інституті близькосхідної політики – Д. Росс, Д. Поллок, М. Левітт, Р. Сетлофф, Дж. Джеффри, Д. Шенкер та інші. Зазначені наукові установи готують аналітичні матеріали для адміністрації президента, держдепартаменту, Конгресу США та інших державних установ.

З'явилися й перші публікації в Україні, які висвітлюють деякі аспекти формування близькосхідної політики адміністрації Дж. Байдена [1]. Разом з тим потрібно зазначити, що публікаціям, які з'явилися, бракує цілісності і компетентного підходу, вони, зазвичай, присвячені розгляду якоїсь окремої проблеми формування зовнішньої політики нинішньої адміністрації США у Близькосхідному регіоні, не досліджують процес становлення основних її засад. З огляду на вищезазначене, темою статті є комплексне дослідження формування основних засад зовнішньої політики адміністрації Дж. Байдена у регіоні Близького Сходу, зокрема таких аспектів проблеми, як обґрунтування місця і ролі близькосхідної політики у реалізації стратегічного курсу американського президента на відновлення лідерства США у світовій політиці; особливостей забезпечення головних цінностей та пріоритетів США у реалізації їхнього курсу на Близькому Сході; основних етапів становлення концептуального бачення зовнішньої політики США у регіоні при новій американській адміністрації, аналіз основних напрямів цієї політики.

При аналізі ролі та місця близькосхідного напрямку зовнішньої політики нової американської дипломатії потрібно зазначити, що її головним пріоритетом визначено стримування зростаючої активності і агресивності сучасного Китаю. Перший стратегічний документ з проблем зовнішньої політики США – «Тимчасове стратегічне керівництво у сфері національної безпеки» (Interim National Security Strategic Guidance), оприлюднений на початку березня 2021 р., наголошує, що «Китай став особливо напористим. Він є єдиним конкурентом, який здатний організувати серйозний виклик стабільній та відкритій міжнародній системі» [2, р. 3]. І робиться висновок про те, що стримування зростаючих апетитів Пекіну та формування ефективного механізму вирішення цього завдання стало нині найважливішим стратегічним завданням зовнішньої політики президента США Дж. Байдена. Отже, Близький Схід не займатиме центральне місце у зовнішній політиці адміністрації нового американського президента. Вона сфокусувала свої основні завдання на Китаї, Росії та Європі [3]. Водночас, зазначають аналітики, адміністрація Байдена не може просто покинути Близький Схід. Мир та процес нормалізації відносин між Ізраїлем та його арабськими сусідами, співробітництво у справі боротьби з

міжнародним тероризмом, політика забезпечення безпеки нафтових перевезень та інвестицій не стали неважливими. До того ж, слід наголосити, що список нових найважливіших проблем регіону на початку третьої декади ХХІ ст. безперервно поповнюється, як скажемо, пандемія коронавірусу. Тому пошук ефективних шляхів вирішення нових проблем та знаходження нових шляхів у розв'язанні старих проблем вимагають від Вашингтона тримати Близький Схід під постійним наглядом [4].

Головною особливістю зовнішньої політики самого президента США Дж. Байдена та його команди є передусім те, що вона базується на демократичних та ліберальних цінностях, неухильне дотримання яких американський президент використовує як наріжний камінь свого курсу на міжнародній арені. Ще під час передвиборчих змагань у 2019-2020 рр. Дж. Байден постійно наголошував на цій головній особливості своєї позиції у взаємовідносинах із країнами світу.

У своїй програмній промові з питань зовнішньої політики 11 липня 2019 р. у Міському університеті Нью-Йорка він наголосив: «Як президент, я домагатимусь негайних кроків щодо відновлення демократії у США і альянсів» [5]. У своїй першій програмній промові в якості діючого президента 4 лютого 2021 р. в Держдепартаменті США Дж. Байден ще раз підкреслив цю особливість своєї зовнішньополітичної стратегії: «...ми маємо розпочати дипломатію, яка своїм корінням сягає демократичних цінностей, що найбільше оберігаються: захист свободи, заохочення можливостей, захист універсальних прав, повага до сили закону та охорона гідності кожної людини» [6]. Захист демократичних цінностей у процесі реалізації зовнішньої політики нинішньої адміністрації США передбачає особливу роль країни у зміцненні існуючих альянсів, через співпрацю з якими США забезпечують своє лідерство та здійснюють свої стратегічні пріоритети. У «Тимчасовому стратегічному керівництві у сфері національної безпеки» зазначається: «... ми будемо надавати нового дихання і модернізувати наші альянси та партнерство в усьому світі» [7, р. 10]. На думку адміністрації Дж. Байдена, історія підтверджує, що союзники США десятиліттями стояли на боці США проти спільних загроз та ворогів, вони є джерелом сили й унікальних переваг США, допомагаючи їй реалізовувати її відповідальність за безпеку і процвітання американського народу. Демократичні альянси допомагають Сполученим Штатам тримати спільний фронт, формувати спільне бачення та зміцнювати їхню силу у забезпеченні високих стандартів, встановленні ефективного міжнародного порядку та протистояти таким країнам, як Китай.

Зазначені демократичні і ліберальні цінності, опора на альянси і колективну роботу з союзниками також були покладені в основу байденівської моделі зовнішньої політики на Близькому Сході. У її формуванні можна виокремити декілька етапів. Перший етап – період 2018-2020 рр., коли Дж. Байден разом із своєю командою розпочав боротьбу за посаду президента США. Цей період

характеризується визначенням основних контурів близькосхідної політики кандидата у президенти та ключових її проблем. Серед основних складових цієї моделі було визначено обіцянку повернутися до ядерної угоди з Іраном, відомої як Спільний всеосяжний план дій (Joint Comprehensive Plan of Action), укладеної у 2015 р. при президентові США Б. Обамі, і з якої Д. Трамп вийшов у 2018 р. У серпні 2019 р. Дж. Байден заявив у Раді із закордонних відносин: «Якщо Іран повернеться до дотримання своїх ядерних зобов'язань, я повернуся до Угоди і використаю це як початок тиску на Тегеран з тим, щоб він змінив свою згубну поведінку у регіоні» [8]. Водночас один із головних зовнішньополітичних радників Дж. Байдена, який був одним із головних архітекторів ядерної угоди з Іраном, передбачив, що відновлення переговорного процесу з Іраном свідчитиме про підготовку більш глибокої та комплексної угоди з цією країною, яка б включила й питання стримування агресивної політики Тегерана у регіоні. Центральним пунктом своєї близькосхідної політики Дж. Байден вважав необхідність покінчити з війною в Ємені. У своїй промові 11 квітня 2019 р. у Нью-йоркському університеті він наголосив: «І ми покінчимо з нашою підтримкою війни в Ємені за ініціативи Саудівської Аравії» [5]. Безпосередньо пов'язаною із завданням закінчити війну в Ємені стала також вимога корінним чином переглянути сутність американсько-саудівських відносин. Байден заявив, що деякі саудівські лідери можуть бути охарактеризовані як «вигнанці» і закликав припинити підтримку Сполученими Штатами саудівське втручання у війну в Ємені. Команда кандидата у президенти від Демократичної партії піддала гострій критиці політику Д. Трампа щодо повної підтримки дій Саудівської Аравії та спроб вивести американсько-саудівські відносини з-під контролю Конгресу США. Трампа звинуватили у тому, що він, за допомогою свого службового радника і зятя Дж. Кушнера, встановив неформальні зв'язки із принцем-спадкоємцем і використовував цей зв'язок на шкоду національним інтересам США [8].

Вбивство в Стамбулі відомого саудівського журналіста Дж. Хашоггі, який був колумністом *The Washington Post* та деяких інших американських видань, та фактичне нехтування цього злочину з боку адміністрації Д. Трампа, який відкрито вигороджував саудівського принца-спадкоємця Мохаммеда бін Салмана, додало ще більш гострої тональності жорсткій критиці командою Дж. Байдена стану американсько-саудівських відносин. Вона висловлювала глибоку стурбованість щодо політичних репресій у Саудівській Аравії, тиску на саудівців, які мешкали у США та Канаді, і висловлювали критичні погляди на адресу саудівської влади. Додатковим чинником напруги стало намагання саудівських дипломатів на території США допомогти деяким саудівцям уникнути судових процесів, ініційованих ФБР. Критика була, передусім, сфокусована на спадкоємці саудівського престолу Мохаммеді бін Салмані, який широко використовував політичні репресії і утиски для зміцнення свого становища як фактичного правителя Королівства.

Під час передвиборчих змагань кандидат у президенти від Демократичної партії Дж. Байден, попри гостру критику позиції Д. Трампа щодо Саудівської Аравії, війни у Ємені та відкритого нехтування прав палестинців, рішуче підтримав Угоди Авраама про нормалізацію відносин між Ізраїлем, Об'єднаними Арабськими Еміратами, Бахрейном, а згодом і Марокко та Суданом. На думку Байдена та його команди, зазначені угоди створюють нові реалії у регіоні, вони відбивають стратегічне зближення між низкою арабських країн та Ізраїлем не лише щодо спільного бачення базових викликів, а також їхніх спільних інтересів щодо глибокого психологічного та економічного співробітництва [9]. Угоди Авраама кореспондують з тією моделлю міжнародних відносин, яку обстоює Байден, головними складовими якої є дипломатія, інтеграція Ізраїлю у регіон, зміцнення зв'язків, а також створення альянсу між проамериканськими країнами та інші ініціативи, спрямовані на зміцнення багатостороннього, заснованого на праві, міжнародного порядку [8].

Також команда Дж. Байдена визначила, що її метою є досягнення всеосяжного вирішення ізраїльсько-палестинського конфлікту на основі дводержавної формули, тому вона виступає проти нових єврейських поселень на окупованих палестинських землях, включно зі Східним Єрусалимом, як таких, що суперечать міжнародному праву. Будь-які спроби анексії палестинських земель з боку Ізраїлю будуть супроводжуватись суворими наслідками [10].

Наступний етап формування основних засад зовнішньої політики нинішньої адміністрації США на Близькому Сході припадає на січень-березень 2021 р. Цей період визначається обґрунтуванням головних завдань близькосхідної політики новообраного президента США та його команди після інавгурації Дж. Байдена, та пов'язаний із парламентським слуханням у Сенаті трьох головних членів адміністрації президента США – держсекретаря Е. Блінкена, директора національної розвідки А. Хайнс та секретаря з питань оборони генерала Л. Остіна. Згодом, основні контури запропонованої ними моделі близькосхідної політики були викладені у першій програмній промові президента США щодо головних завдань його зовнішньої політики від 4 лютого 2021 р. та у документі «Тимчасове стратегічне керівництво у сфері національної політики» на початку березня 2021 р., у яких визначені стратегічні орієнтири зовнішньої політики США на сучасному етапі.

19 січня 2021 р. під час слухань з підтвердження трьох головних членів адміністрації США було розглянуто коло найголовніших проблем зовнішньої політики США на Близькому Сході і серед них такі, як Іран та Спільний всеохоплюючий план дій (УСРОА), Саудівська Аравія та війна в Ємені, Угоди Авраама, ізраїльсько-палестинські відносини [11].

Щодо іранської проблематики було визначено, що потрібно діяти якнайшвидше з тим, щоб змусити Іран повернутися до переговорного процесу, аби працювати над оновленою та більш широкою угодою, яка б включала у

себе питання балістичних ракет та дестабілізуючу активність Тегерана у регіоні. Було зазначено, що США мають діяти спільно зі своїми партнерами у регіоні, особливо з Ізраїлем та арабськими країнами Перської затоки. Стосовно війни у Ємені та відносин із Саудівською Аравією, підкреслювалось, що Ємен перетворився на найгіршу гуманітарну катастрофу у світі, і єменська військова кампанія повинна бути припинена. США мають партнерські відносини стратегічного рівня із Саудівською Аравією, продовжуватимуть надати їй всебічну допомогу, водночас, американсько-саудівські відносини мають відповідати за своїм змістом інтересам та діяльності США. Не покладаючи відповідальність за продовження війни в Ємені на хуситів, разом з тим, слід визнати, що близько 80% населення Ємену мешкають на територіях, які контролюються хуситами.

Тому слід шукати шляхи для того, щоб надати їм всіляку гуманітарну допомогу. Цьому заважає внесення хуситів до списку організацій міжнародного тероризму, тому це визначення потребує зміни, що також сприятиме поверненню хуситів за стіл переговорів. Було визначено, що Угоди Авраама стали тим важливим досягненням політики попереднього президента Д. Трампа, яке повністю підтримується адміністрацією Дж. Байдена. Зазначені угоди надають можливість робити Близькосхідний регіон більш безпечним, так само, як і забезпечувати безпеку самого Ізраїлю. Майбутнє Ізраїлю як єврейської, демократичної держави може бути досягнуто за умови створення Палестинської держави через так зване «дводержавне рішення», у цьому контексті потрібно сприяти відновленню ізраїльсько-палестинських перемовин. Водночас, було підтверджено визнання Єрусалиму як столиці Ізраїлю, у якому перебуває посольство США [11].

У першій розгорнутій промові щодо своїх головних зовнішньополітичних завдань, Дж. Байден виокремив дві найголовніші проблеми, пов'язані із Близьким Сходом. Це – якнайшвидше припинення війни в Ємені і нерозривно пов'язане з цим рішення припинити постачання наступальної зброї Саудівській Аравії та Об'єднаним Арабським Еміратам. На думку президента США, саме ці першочергові заходи найбільш кореспондують з корекцією американської зовнішньої політики і поєднанням демократичних цінностей із дипломатичним лідерством Сполучених Штатів. Перед американською дипломатією було поставлено завдання досягти припинення війни в Ємені та забезпечити підтримку дій США в ООН стосовно припинення вогню, відкриття гуманітарних каналів та відновлення мирних переговорів з усіма сторонами конфлікту. Байден сповістив про призначення досвідченого дипломата Т. Лендеркінга спеціальним послом з питань єменського конфлікту. Також було оголошено про рішення американського президента та його команди припинити підтримку наступальних операцій Об'єднаних сил арабської коаліції в Ємені. Водночас, було заявлено, що, враховуючи постійні атаки проіранських угруповань проти Саудівської Аравії, США продовжуватимуть підтримувати і

допомагати Королівству захищати свій суверенітет та територіальну цілісність [6].

В остаточному плані, з урахуванням окреслених пріоритетних завдань і досвіду перших двох місяців перебування нової адміністрації Дж. Байдена при владі, у «Тимчасовому стратегічному керівництві у сфері національної безпеки» було сформульоване концептуальне бачення основних напрямів зовнішньої політики США на Близькому Сході. Вони зводяться до таких завдань:

- США продовжуватимуть забезпечувати «залізну відповідальність» за безпеку Ізраїлю, домагаючись його подальшої інтеграції із сусідами та відновлюючи свою роль як промоутера життєздатного дводержавного рішення;

- США продовжать роботу зі своїми регіональними партнерами для протидії іранській агресії та загрозам суверенітету і територіальній цілісності, зруйнують аль-Каїду та пов'язані з нею терористичні організації, не допустять відновлення «Ісламської держави»;

- допоможуть у вирішенні гуманітарних криз і подвоять свої зусилля для вирішення комплексних збройних конфліктів, які загрожують регіональній стабільності.

Водночас, нинішнє американське керівництво не вірить, що військова сила є відповіддю на виклики регіону, і США не надасть своїм регіональним партнерам зелене світло на дії, що суперечать американським інтересам і цінностям. Тому адміністрація Байдена припинила підтримку наступальних операцій в Ємені та підтримує зусилля ООН, спрямовані на припинення війни. Мета США полягає у деескалації регіональної напруги і забезпеченні можливостей народів Близького Сходу реалізувати їхні сподівання [7, р. 11].

Звертає на себе увагу, що питання забезпечення надійної безпеки Ізраїлю, як найближчого союзника США у Близькосхідному регіоні, розглядається адміністрацією Дж. Байдена у значно ширшому контексті, ніж це робилось попередніми адміністраціями. Головний імператив – справжня, стабільна безпека Ізраїлю можлива лише при його глибокій інтеграції у близькосхідний простір, об'єднанні його потенціалу з можливостями і ресурсами арабських країн-сусідів Ізраїлю. Шлях до такої інтеграції полягає, передусім, у розв'язанні палестинсько-ізраїльського конфлікту на основі дводержавного рішення, тобто, через створення незалежної Палестинської держави. За таких умов зникне головне гальмо інтеграції, яке стримує перехід процесу Угод Авраама на якісно новий рівень.

Для вирішення цього багатогранного й комплексного питання, президентові Байдену доводиться реалізувати декілька важливих завдань: по-перше, значно змінити формат відносин з керівництвом Ізраїлю, особливо його прем'єр-міністром з тим, щоб останній не чинив такого явного спротиву адміністрації США у втіленні в життя їхнього бачення взаємовідносин Ізраїлю з палестинцями. На відміну від Д. Трампа, нинішній американський президент є

проізраїльським, але не пронетаньяхівським, він не буде проводити політику максимального задоволення всіх забаганок ізраїльського прем'єр-міністра на шкоду американським інтересам та завданню привнесення справжньої стабільності і миру на Близький Схід [10]. Про це промовисто говорить навіть показове відтермінування телефонної розмови президента США із прем'єр-міністром Ізраїлю Б. Нетаньяху майже на місяць після інавгурації Дж. Байдена – 17 лютого 2021 р. У прес-релізі щодо цієї розмови зазначалось, що президент підкреслив підтримку Сполученими Штатами нинішньої нормалізації відносин між Ізраїлем та країнами арабського і ісламського світів. Він зазначив важливість роботи над просуванням миру в регіоні, включно з відносинами між ізраїльтянами та палестинцями [12].

А у телефонній розмові держсекретаря США Е. Блінкена з міністром закордонних справ Ізраїлю Г. Ашкеназі було чітко визначено, що адміністрація Байдена вірить у те, що дводержавне вирішення є найкращим шляхом забезпечення майбутнього Ізраїлю як єврейської і демократичної держави, що живе у мирі із стабільною та демократичною Палестинською державою [13]. За наявною інформацією, адміністрація Дж. Байдена розробляє комплексний план щодо відносин із Палестинською автономією, який носить назву «Американо-палестинське перезавантаження та шлях вперед». Відповідно до зазначеного документа, американське бачення вирішення ізраїльсько-палестинського конфлікту полягає у тому, щоб «просувати свободу, безпеку та добробут для ізраїльтян та палестинців у якнайшвидші терміни, що є важливим для них самих, а також є засобом для просування перспективи переговорів по дводержавному вирішенню» [14]. Закономірним проявом початку реалізації зазначеного плану стало рішення США від 7 квітня 2021 р. про відновлення фінансової допомоги палестинській стороні в обсязі 235 млн. дол. США. Як було заявлено держсекретарем США Е. Блінкеном, «американська зовнішня допомога палестинському народу відповідає, великою мірою, інтересам США та їхнім цінностям... також є засобом для просування у напрямку дводержавного рішення у переговорному процесі» [15].

Контекст процесу нормалізації відносин між Ізраїлем та арабськими союзниками в арабському світі у форматі Угод Авраама суттєво відрізняється від Арабської мирної ініціативи 2002 р., проголошеної на той час принцем-спадкоємцем Саудівської Аравії Абдаллою. Зміст формули останньої «мир в обмін на землю» передбачав, що після того, як Ізраїль забезпечить створення незалежної Палестинської держави в кордонах 1967 р., арабські країни нормалізують свої відносини з Ізраїлем. Це вимагало від арабських країн діяти колективно і не допускати якогось одноосібного рішення щодо нормалізації відносин з Ізраїлем допоки не з'явиться незалежна Палестинська держава. Однак, зазначена парадигма виявилася неефективною протягом 18 років, та й Близькосхідний регіон зазнав значних змін.

Арабські країни більше не бажають ігнорувати свої національні інтереси. Протягом перебування при владі останніх двох адміністрацій досягнута набагато більша енергонезалежність, однак поступовий, але неухильний поворот США до Азії призвів до економії США у регіоні Близького Сходу. Завдяки цьому, регіональні актори побачили своїх сусідів, які є стратегічними партнерами для них, а країни, виробники і продавці нафти, розглядають програми диверсифікації своєї економіки і впроваджують їх у життя. Зазначені чинники прискорили появу Угод Авраама завдяки чому капітал арабських країн Перської затоки поєднався із ізраїльським духом підприємництва. Нинішня адміністрація США розглядає Угоди Авраама як платформу, яка відкриває двері до розв'язання палестинсько-ізраїльського конфлікту на справедливій основі, що задовольнить обидві сторони [16].

У вирішенні цілого комплексу питань, пов'язаних із близькосхідною тематикою, велике значення для Дж. Байдена і його команди має опрацювання нового формату відносин із таким надзвичайно важливим арабським союзником, як Саудівська Аравія, відповідно до інтересів та цінностей нової американської адміністрації. В епіцентрі критики з боку команди Дж. Байдена опинився спадкоємець саудівського престолу Мохаммед бін Салман, якого звинувачують у вбивстві відомого саудівського журналіста Дж. Хашоггі та у відкритому переслідуванні своїх можливих конкурентів на престол й громадських активістів. Е. Блінкен, у своєму інтерв'ю каналу MSNBS 1 лютого 2021 р., прямо заявив про принца-спадкоємця: «Він був звинувачений нашою розвідувальною службою у тому, що наказав здійснити брутальне вбивство журналіста Хашоггі». Водночас, держсекретар зазначив, що Саудівська Аравія є для США важливим партнером у боротьбі з тероризмом та у намаганні забезпечити регіональну стабільність. Саме тому, пояснив Блінкен, американська сторона має бути впевненою, що це партнерство відповідає «нашим інтересам і нашим цінностям» [17]. Деякі наступні кроки, зроблені американською стороною, дозволяють зробити припущення, що адміністрація Дж. Байдена намагається не допустити того, щоб Мохаммед бін Салман став у майбутньому королем Саудівської Аравії. Найбільш серйозним кроком стало оприлюднення 26 лютого 2021 р. доповіді Національної розвідки США, в якій саудівського принца-спадкоємця безпосередньо звинувачено у безпосередній організації вбивства Дж. Хашоггі. На думку деяких аналітиків, такий крок адміністрації США фактично перекриває Мохаммеду бін Салману можливість стати королем країни [18]. Водночас, найбільш досвідчені американські аналітики, особливо ті, хто має значний дипломатичний досвід роботи на Близькому Сході, радять президенту США обрати збалансований підхід до відносин із Саудівською Аравією, зокрема, й у ставленні щодо нинішнього принца-спадкоємця. Вони нагадують, що саме він став ініціатором тих серйозних зрушень, що відбуваються нині у Королівстві, починаючи від зміни існуючої донедавна вкрай радикальної моделі ісламу, – ваххабізму, на модель

толерантного ісламу, до колосальних зрушень в економічній та соціальній сферах, реалізації грандіозної програми перетворень – Бачення 2030. США мають інтерес до встановлення більш зрілих відносин із Саудівською Аравією, які засновані на справжньому партнерстві і спільних інтересах. Нинішні реалії такі, що Вашингтон та Ер-Ріад потрібні один одному, і ця взаємозалежність вже значно глибша за стару формулу «нафта за безпеку». Сполученим Штатам потрібно реалізувати це завдання для того, щоб Саудівська Аравія стала надійною опорою у досягненні стратегічних цілей США у регіоні, починаючи від протидії Ірану до нормалізації арабо-ізраїльських відносин, остаточного вирішення палестинсько-ізраїльського конфлікту та дискредитації ідеології радикального ісламізму. Виходячи із цих та інших завдань США на Близькому Сході, адміністрація Дж. Байдена має розбудувати такі збалансовані відносини із Саудівською Аравією, які б дозволили реалізувати зазначені завдання [19, р. 10].

Адміністрація Байдена має поставити Мохаммеда бін Салмана у жорсткі рамки, здійснивши щодо нього політику «максимального тиску», а саме: якщо саудівська політика щодо прав і свобод громадян, як і поведінка самого принца-спадкоємця, не зміниться, мають неминуче бути здійснені додаткові кроки, включно із жорсткими санкціями проти принца [10]. Ймовірно, принц-спадкоємець Саудівської Аравії зможе значною мірою покращити свій імідж в очах американської адміністрації за рахунок вагомих та реальних кроків до нормалізації відносин Саудівської Аравії з Ізраїлем, що зробить процес Угод Авраама практично незворотним. Скоріше за все, це буде тією ціною, яку заплатить Мохаммед бін Салман за зняття перешкод американською стороною до зайняття королівського престолу.

Одним з найбільш складних завдань, що постало перед Байденем на Близькому Сході, є «іранська проблема», яка передбачає ретельніше опрацювання такого комплексу дій, який дозволив би створити ефективний механізм протидії іранському експансіонізму. Головним напрямом вирішення цього питання є повернення до оновленої та розширеної угоди на основі Спільного всеосяжного плану дій 2015 р. Це означатиме, що оновлена угода з Іраном має торкатися не лише ядерних загроз і ядерної активності Тегерану, а і його регіональної політики, і, таким чином, становитиме єдину стратегію щодо Ірану [20]. З моменту вступу на посаду президента США Дж. Байдена, країна опинилася у глухому куті щодо іранської ядерної угоди, яку фактично зруйнувала адміністрація Д. Трампа у травні 2018 р., вийшовши в односторонньому порядку з угоди та повторно ввівши санкції проти Ірану. Ці дії спонукали Тегеран прискорити свою програму шляхом поступового порушення умов договору. Протягом кількох останніх місяців США та Іран лише повторювали вимоги один до одного. Адміністрація Байдена казала, що США повернуться до угоди та скасують санкції, якщо Тегеран також повернеться до суворого дотримання умов договору. Іран, у свою чергу,

повторював, що зробить це лише після того, як Вашингтон скасує санкції. Таким чином, жодна із сторін конфлікту не бажала першою йти на великі поступки.

Врешті-решт, за допомогою човникової дипломатії європейських країн вихід був знайдений завдяки ініціюванню непрямих перемовин між США та Іраном. Адміністрація Дж. Байдена запустила складний, але багатообіцяючий процес, який має розплутати створені останніми роками вузли [21]. 6 квітня у Відні розпочалися непрямі переговори за посередництва інших країн-учасників: Великої Британії, Китаю, Франції, Росії та Німеччини. 1 квітня 2021 р. Держдепартамент США вітав початок такої зустрічі. За словами представника зовнішньополітичного відомства Н. Прайса, Сполучені Штати ведуть обговорення «початкових взаємних кроків для відновлення участі в договорі». До того ж зазначалося, що якщо Іран буде триматися позиції щодо необхідності зняття всіх санкцій з 2017 р., то переговори зайдуть у глухий кут. У Держдепартаменті зазначили, що США готові скасувати санкції проти Ірану, які йдуть врозріз із Спільним всеосяжним планом дій щодо іранської ядерної програми [22].

Сам початок непрямих переговорів у Відні дозволяє констатувати, що стратегія США стосовно Ірану виглядає такою, що може реалізуватися. Завдання американців у переговорах полягає в тому, щоб погодити за допомогою посередників параметри синхронного з Іраном повернення до Спільного всеосяжного плану дій, згодом зафіксувавши їх вже під час прямих переговорів, і потім за допомогою своїх союзників у Близькосхідному регіоні розпочати роботу над укладанням ширшої угоди, яка б охоплювала не лише ядерну загрозу, а й регіональну активність Ірану, що так непокоїть Ізраїль та арабські країни Перської затоки. У вирішенні цього завдання адміністрації Дж. Байдена доводиться взяти до уваги чинник чергових президентських виборів в Ірані у червні 2021 р. Не має сумніву в тому, що питання повернення Ірану до ядерної угоди, не кажучи вже про її розширення, питання іранської політики у Близькосхідному регіоні вийдуть на перший план під час передвиборчих змагань, тому у американців вкрай мало часу для досягнення якихось результатів до президентських виборів в Ірані, враховуючи їхні можливі наслідки [23].

Як вже зазначалося, боротьба із терористичними загрозами і існуючою в регіоні мережею терористичних організацій, залишається однією з головних цілей політики адміністрації Дж. Байдена на Близькому Сході. Особливості реалізації цього напряму полягають, по-перше, у тому, що наголос робиться, передусім, на колективних акціях США та їхніх союзників і партнерів у регіоні. Як зазначається у «Тимчасовому стратегічному керівництві у сфері національної безпеки», «останні події засвідчили надзвичайно чітко, що багато з найбільших загроз, з якими ми зіткнулися, виникли через ігнорування кордонів чи розподільчих стін, саме тому необхідно їм протиставити

колективні дії» [7, р. 7]. По-друге, Сполучені Штати визнали за необхідне знизити рівень присутності свого збройного контингенту на Близькому Сході до рівня необхідного для руйнування міжнародної терористичної мережі та протидії іранській агресії [7, р. 15]. У цьому контексті президент США доручив значно скоротити присутність американських військових в Іраку. За підсумками переговорів американської і іракської делегації на чолі із держсекретарем США Е. Блінкеном та міністром закордонних справ Іраку Ф. Хуссейном була ухвалена Спільна заява щодо американо-іракського Стратегічного діалогу, в якій заявлено про переструктуризацію американського військового контингенту в Іраку та зміни його функцій на тренувальну та виконання місії радників. Найближчим часом буде опрацьовано графік виведення основної частини американських військ з Іраку [24].

Таким чином, протягом січня-березня 2021 р. адміністрація президента Дж. Байдена визначила основні контури і напрями свого зовнішньополітичного курсу на Близькому Сході, що знайшло своє узагальнення у «Тимчасовому стратегічному керівництві у сфері національної безпеки». Водночас, президент та його команда спиралися на свої напрацювання щодо бачення основних проблем політики США у Близькосхідному регіоні, сформовані під час передвиборчих змагань у 2018-2020 рр., а також на основі досвіду перших місяців свого перебування при владі.

Головною особливістю сформованої, в основному, концепції зовнішньої політики адміністрації Байдена у зазначеному регіоні є те, що вона, як і, в цілому, весь зовнішньополітичний курс нового американського президента, базується на намаганні неухильного дотримання ідеологічних та моральних принципів демократії, лібералізму, опори на альянси та союзників. Саме через сито цих принципів було пропущено наповнення практично всіх головних напрямів і завдань зовнішньої політики США на Близькому Сході, що потребувало достатньо серйозного корегування відносин Сполучених Штатів з Ізраїлем та Саудівською Аравією, змін у підходах до палестино-ізраїльського конфлікту, позицій у відносинах з Іраном щодо оновлення та поглиблення Спільного всеосяжного плану дій на основі активного залучення до цієї роботи своїх близькосхідних союзників, – Ізраїлю та арабських держав Перської затоки тощо.

Разом з тим, дотримання вищезгаданих принципів у здійсненні своїх стратегічних планів містить і достатньо серйозні виклики для адміністрації Дж. Байдена, що вимагає точно вивіреного балансу їх застосування в умовах нинішніх близькосхідних реалій при опрацюванні, насамперед, нового формату відносин зі своїми арабськими партнерами. Зазначене завдання також ускладнюється й нинішньою активізацією своєї присутності в регіоні головних суперників США – Китаю та Росії.

Список використаних джерел та літератури

1. Шамшур О. Президент США окреслив основні напрями зовнішньої політики своєї адміністрації // Дзеркало тижня. 5 лютого 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://glavcom.ua/columns/oleg_shamshur/prezident-ssha-okresliv-osnovni-napryami-zovnishnoji-politiki-735043.html; Замікула М. Близькосхідні виклики для Джо Байдена. Чи принесе ревізія регіональної політики успіх Сполученим Штатам? // Дзеркало тижня. 7 березня 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/international/blizkoskhidni-vikliki-dlja-dzho-bajdena.html>
2. Interim National Security Strategic Guidance. March 2021 // The White House Washington. – 23 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf>
3. Quandt W.B. What to expect from Biden in the Middle East // The Cairo Review. January 19, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.thecairereview.com/tahrir-forum/what-to-expect-from-biden-in-the-middle-east/>
4. Mask D. What MENA leaders should expect from the Biden administration // Atlantic Council. January 21, 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/what-mena-leaders-should-expect-from-the-biden-administration/>
5. Joe Biden. The Power of America's Example: The Biden Plan for Leading Democratic word to meet Challenges of the 21-st century. July 11, 2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://joebiden.com/americanleadership/>
6. Remarks by President Biden on America's Place in the word // The White House. February 4, 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/02/04/remarks-by-president-biden-on-americas-place-in-the-world/>
7. Interim National Security Strategic Guidance. March 2021 // The White House, Washington. – 23 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf>
8. Ibish H. What Joe Biden Presidency Might Mean for Gulf Arab Countries / Arab Gulf States Institute in Washington. May 27, 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agsiw.org/what-a-joe-biden-presidency-might-mean-for-gulf-arab-countries/>
9. Ross D., Zaiate J. Are there Price of Trump's Foreign Policy worth Keeping? // Washington Institute for Near East Policy. January 27, 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/are-there-pieces-trumps-foreign-policy-worth-keeping>
10. Miller A.D., Sokolsky Z. How Biden will and the Trump Sugar High for Izrael and Saudi Arabia // Politico. 22.02.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.politico.com/news/magazine/2021/02/22/how-biden-will-end-the-trump-sugar-high-for-israel-and-saudi-arabia-470911>
11. Papa I. What Did the Confirmation Hearing Reveal / About Biden's Middle East Policy // Policy watch 3421. Policy Analysis. – Washington Institute for Near East Policy. June 22, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-did-confirmation-hearings-reveal-about-bidens-middle-east-policy>
12. Readout of President Joseph R. Biden, Jr. Call with Prime Minister Benjamin Netanyahu of Israel // White House. February, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/02/17/readout-of-president-joseph-r-biden-jr-call-with-prime-minister-benjamin-netanyahu-of-israel/>
13. Secretary Blinken's Call with Israeli Foreign Minister Ascenazi // United States Department of State. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.state.gov/secretary-blinkens-call-with-israeli-foreign-minister-ashkenazi/>

14. Levine C. US memo details Biden Administration’s Palestinian “reset” // The Jerusalem Post. March 17, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jpost.com/middle-east/us-memo-details-biden-administrations-palestinian-reset-report-662334>
15. Blinken A.J. The United State Restores Assistance for the Palestinians. Press Statement // United States Department of State. April 7, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.state.gov/the-united-states-restores-assistance-for-the-palestinians/>
16. Yousef Al Otaiba, Samer Khoury, Fleur Hassan-Nahoum, David Makovsky. US Policy toward Arab States, Palestinians and Israel: ideas and Approaches for Biden Administration // Policy Watch 3428. Policy Analysis. – Washington Institute for Near East Policy. February 3, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/us-policy-toward-arab-states-palestinians-and-israel-ideas-and-approaches-biden>
17. Henderson S. Blinken picks up the phone to firm up alliances — except with most Gulf countries // The Hill. February 5, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://thehill.com/opinion/international/537231-blinken-picks-up-the-phone-to-firm-up-alliances-except-with-most-gulf-countries>
18. El-Fetouch. A. The Khashoggi killing blocks the path to the throne for Bin Salman // Middle East Monitor. March 1, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.middleeastmonitor.com/20210301-the-khashoggi-killing-blocks-the-path-to-the-throne-for-bin-salman/>
19. Ross D., Satloff R. Defining a Mature, Balanced Relationship with Saudi Arabia: An Urgent Task for the Biden Administration // Transition 2021. Policy notes for the Biden Administration. Washington Institute for Near East Policy, February 2021 – 12 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.washingtoninstitute.org/media/4300>
20. Singh M. Biden’s Iran Dilemma // The Washington Institute for Near East Policy. February 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/bidens-iran-dilemma>
21. Іжак О. Байден розв’язує вузли Трампа // Дзеркало тижня. 09 квітня 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/international/bajden-rozvjazuje-vuzli-trampa.html>
22. Murphy F., Irish J., Mohammed A., Pamuk H. U.S., Iran clash on sanctions; U.S. sees possible “impasse” // Panters. April 9, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://in.news.yahoo.com/chinese-envoy-says-iran-talks-094845168.html?guccounter=1&guce_referrer
23. Dages H. The biggest impediment to a new nuclear deal with Iran? Domestic politics // The Guardia. April 8, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/apr/08/nuclear-deal-iran-jcproa-washington-tehran>
24. Joint Statement on the U.S. – Iraq Strategic Dialogue // United States Department of state. April 7, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.state.gov/joint-statement-on-the-u-s-iraq-strategic-dialogue/>

References

1. Shamshur, O. (2021). Prezident SSHA okresliv osnovni naprjamy zovnishn’oi politiki svojeji administracii [The President of the United States outlined the main directions of his administration’s foreign policy]. *Dzerkalo ty’zhnya* [Mirror of the Week], Feb. 5. [Online]. Available from: https://glavcom.ua/columns/oleg_shamshur/prezident-ssha-okresliv-osnovni-napryami-zovnishnoji-politiki-735043.html; Zamikula, M. (2021). Bliz’koshidni vikliki dl’a Dzho Baydena. Chy prinese revizija regional’noji politiki uspih Spoluchenym Shtatam? [Middle East challenges for Joe Biden. Will a revision of regional policy bring success to the United States?]. *Dzerkalo ty’zhnya* [Mirror of the Week], March 7. [Online]. Available from: <https://zn.ua/ukr/international/blizkoskhidni-vikliki-dlja-dzho-bajdena.html> [In Ukrainian].

2. Interim National Security Strategic Guidance. March 2021. *The White House Washington*. [Online]. Available from: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf> [In English].
3. Quandt, W. B. (2021). What to expect from Biden in the Middle East. *The Cairo Review*, 19 Jan. [Online]. Available from: <https://www.thecaireview.com/tahrir-forum/what-to-expect-from-biden-in-the-middle-east/> [In English].
4. Mask, D. (2021). What MENA leaders should expect from the Biden administration. *Atlantic Council*, 21 Jan. [Online]. Available from: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/what-mena-leaders-should-expect-from-the-biden-administration/> [In English].
5. Biden, J. (2019). The Power of America's Example: The Biden Plan for Leading Democratic word to meet Challenges of the 21-st century – July 11, 2019. [Online]. Available from: <https://joebiden.com/americanleadership/> [In English].
6. (2020). Remarks by President Biden on America's Place in the world. *The White Hous*, 4 Feb. [Online]. Available from: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/02/04/remarks-by-president-biden-on-americas-place-in-the-world/> [In English].
7. Interim National Security Strategic Guidance. March 2021. *The White House Washington*. [Online]. Available from: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf> [In English].
8. Ibish, H. (2020). What Joe Biden Presidency Might Mean for Gulf Arab Countries. *Arab Gulf States Institute in Washington*, 27 May. [Online]. Available from: <https://agsiw.org/what-a-joe-biden-presidency-might-mean-for-gulf-arab-countries/> [In English].
9. Ross, D., Zaiate, J. (2020). Are there Price of Trump's Foreign Policy Worth Keeping? *Washington Institute for Near East Policy*, 27 Jan. [Online]. Available from: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/are-there-pieces-trumps-foreign-policy-worth-keeping> [In English].
10. Miller, A.D., Sokolsky, Z. (2020). How Biden will and the Trump Sugar High for Izrael and Saudi Arabia. *Politico*, 22 Feb. [Online]. Available from: <https://www.politico.com/news/magazine/2021/02/22/how-biden-will-end-the-trump-sugar-high-for-israel-and-saudi-arabia-470911> [In English].
11. Papa, I. (2021). What Did the Confirmation Hearing Reveal. About Biden's Middle East Policy. *Policy watch 3421. Policy Analysis. - Washington Institute for Near East Policy*, 22 Jun. [Online]. Available from: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-did-confirmation-hearings-reveal-about-bidens-middle-east-policy> [In English].
12. (2021). Readout of President Joseph R. Biden, Jr. Call with Prime Minister Benjamin Netanyahu of Israel. *White House*, Feb. [Online]. Available from: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/02/17/readout-of-president-joseph-r-biden-jr-call-with-prime-minister-benjamin-netanyahu-of-israel/> [In English].
13. Secretary Blinken's Call with Israeli Foreign Minister Ascenazi. *United States Department of State*. [Online]. Available from: <https://www.state.gov/secretary-blinkens-call-with-israeli-foreign-minister-ashkenazi/> [In English].
14. Levine, C. (2021). US memo details Biden Administration's Palestinian "reset". *The Jerusalem Post*, 17 Mar. [Online]. Available from: <https://www.jpost.com/middle-east/us-memo-details-biden-administrations-palestinian-reset-report-662334> [In English].
15. Blinken, A.J. (2021). The United State Restores Assistance for the Palestinians. Press Statement. *United States Department of State*, 7 Apr. [Online]. Available from: <https://www.state.gov/the-united-states-restores-assistance-for-the-palestinians/> [In English].
16. Otaiba, A.Y., Khoury, S., Hassan-Nahoum, F., Makovsky, D. (2021). US Policy Toward Arab States, Palestinians and Israel: ideas and Approaches for Biden Administration. *Policy Watch 3428. Policy Analysis. Washington Institute for Near East Policy*, 3 Feb. [Online]. Available

- from: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/us-policy-toward-arab-states-palestinians-and-israel-ideas-and-approaches-biden> [In English].
17. Henderson, S. (2021). Blinken picks up the phone to firm up alliances – except with most Gulf countries. *The Hill*, 5 Feb. [Online]. Available from: <https://thehill.com/opinion/international/537231-blinken-picks-up-the-phone-to-firm-up-alliances-except-with-most-gulf-countries> [In English].
 18. El-Fetouch, A. (2021). The Khashoggi killing blocks the path to the throne for Bin Salman. *Middle East Monitor*, 1 Mar. [Online]. Available from: <https://www.middleeastmonitor.com/20210301-the-khashoggi-killing-blocks-the-path-to-the-throne-for-bin-salman/> [In English].
 19. Ross, D., Satloff, R. (2021). Defining a Mature, Balanced Relationship with Saudi Arabia: An Urgent Task for the Biden Administration. *Transition 2021. Policy notes for the Biden Administration. Washington Institute for Near East Policy*, Feb. [Online]. Available from: <https://www.washingtoninstitute.org/media/4300> [In English].
 20. Singh, M. (2021). Biden's Iran Dilemma. *The Washington Institute for Near East Policy*, Feb. [Online]. Available from: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/bidens-iran-dilemma> [In English].
 21. Jizhak, O. (2021). Bayden rozvjazuje vuzly Trampa [Biden unties Trump's knots]. *Dzerkalo ty'zhnya* [Mirror of the Week], Apr. 9. [Online]. Available from: <https://zn.ua/ukr/international/bajden-rozvjazuje-vuzli-trampa.html>. [In Ukrainian].
 22. Murphy, F., Irish, J., Mohammed, A., Pamuk, H. (2021). U.S., Iran clash on sanctions; U.S. sees possible "impasse". *Panthers*, 9 Apr. [Online]. Available from: https://in.news.yahoo.com/chinese-envoy-says-iran-talks-094845168.html?guccounter=1&guce_referrer [In English].
 23. Dages, H. (2021). The biggest impediment to a new nuclear deal with Iran? Domestic politics. *The Guardian*, 8 Apr. [Online]. Available from: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/apr/08/nuclear-deal-iran-jcpoa-washington-tehran> [In English].
 24. (2021). Joint Statement on the U.S. – Iraq Strategic Dialogue. *United States Department of state*, 7 Apr. [Online]. Available from: <https://www.state.gov/joint-statement-on-the-u-s-iraq-strategic-dialogue/> [In English].

Швед В.А. Формирование основных принципов ближневосточной политики Администрации Джо Байдена

Период с января по март 2021 г. завершил формирование основных контуров внешней политики администрации Дж. Байдена на Ближнем Востоке, что нашло свое закрепление во «Временном стратегическом руководстве в сфере национальной безопасности». Ее главными особенностями, в отличие от политики администрации Д. Трампа, является то, что она базируется на принципах демократии, либерализма и опоры на альянсы и союзников США в регионе.

Основными направлениями внешнеполитического курса новой администрации США в Ближневосточном регионе определены следующие: обеспечение эффективной безопасности Израиля в контексте его глубокой интеграции в ближневосточное пространство; продвижение процесса Соглашений Авраама и разрешение палестинско-израильского конфликта на основе двугосударственного решения; организация, совместно со своими региональными союзниками и партнерами, эффективного противодействия иранскому экспансионистскому курсу путем возвращения к обновленному и расширенному Общему всеохватывающему плану действий; продолжение контртеррористической деятельности при опоре на региональных партнеров и совершенствование форм и методов ее реализации; значительное снижение уровня напряженности в регионе.

При реализации этих задач, администрации Дж. Байдена придется найти баланс между провозглашенными принципами своего внешнеполитического курса в регионе и существующими здесь реалиями и традициями, особенно среди арабских стран региона.

Ключевые слова: администрация Джо Байдена, Ближний Восток, Йемен, Иран, Израиль, Саудовская Аравия, Соглашения Авраама.

Shved V. Formation of the Basic Principles of the Middle East policy of the Joe Biden Administration.

The period from January to March 2021 completed the formation of the main outlines of the foreign policy of the Joe Biden administration in the Middle East, which found its consolidation in the Interim Strategic Leadership in the field of national security. Its main features, in contrast to the policy of the D. Trump administration, are based on the principles of democracy, liberalism and reliance on the alliances and allies of the United States in the region.

The main directions of the foreign policy course of the new US administration in the Middle East region are determined as follows: ensuring effective security for Israel in the context of its deep integration into the Middle East, advancing the process of the Abrahamic agreements and resolving the Palestinian-Israeli conflict on the basis of a two-state solution; organizing, together with its regional allies and partners, the effective counteraction to the Iranian expansionist course by returning to an updated and expanded Joint Comprehensive Plan of Action; continuing the counterterrorism activities with reliance on regional partners and improvement of the forms and methods of its implementation; significantly reducing the level of tension in the region.

When implementing these tasks, the Biden administration will have to find a balance between the proclaimed principles of its foreign policy in the region and the existing realities and traditions, especially among the Arab countries of the region.

Keywords: Biden Administration, Middle East, Yemen, Iran, Israel, Saudi Arabia, Abraham Accords.